

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Exempla, In Septem Capitalivm Vitiorm Detestationem,
Per Qvadragesimam, An. 1646. narrata**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1649

§. 4. Vitorum catena.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49161)

agitat? ad quas non foeditates gradatim, præcipitat? Quod agnoscens Antisthenes, quodam delicias prædicante, *Hosium*, in-
 quiebat, *filys contingat, in delicijs viuere: quia à delitijs in quod non dedecus venit?*

Laërt. l. 7. cap. 1.

Vitia enim sunt instar catenæ, in qua annulus annulum trahit: semper crescunt, nisi citò rumpantur, aut, vt incendium, in scintilla opprimantur. *Doctissimi viri vox est, ait S. Hieronymus, pudicitiam in primis esse retinendam: qua amissa, omnis virtus ruit. Et ibidem. Amor forma rationis obliuio est, Et insania proximus, foedum minimeq; conueniens animo sospiti vitium: turbat consilia, altos Et generosos spiritus frangit; a magnis cogitationibus ad humillimas detrahit; querulos, iracundos, temerarios, durè imperiosos, seruiliter blandos, omnibus inutiles, ipsi nouissime amori facit. Nam cum fruendi cupiditate insatiabili flagrat, plura tempora suspitionibus, lachrymis, conuersionibus perdit, odium sui facit, Et ipsi nouissime sibi odio est. Et S. Ambrosius ait: Sauius criminum stimulus libido est, quæ nunquam manere quietum patitur affectum: nocte feruet, die anhelat, de somno excitat, a negotio abducit, à ratione reuocat, aufert consilium, amentes inquietat, lapsos inclinat, nullus peccandi modus, Et inexplebilis*

IV. VITIORVM CATENA.

S. Hieronym. l. 1. aduers. Iouinias.

S. Ambros. lib. 1. de Cain & Abel c. 5.

H

scel-

Idem. c.
4. in Lu-
cam.

scelerum sitis, nisi morte amantis extinguere non potest. Et alio loco: *Quasi clavis suffigitur anima corporeis voluptatibus, & cum semel adhaerit cupiditatibus demersa terrenis, difficile in altum potest, unde descendit, sine Dei favore, reuolare. Actuum enim suorum vincula laqueis, & secularium deliciarum illecebris obnoxia iam tenetur.* Unde & hoc par iuuenum eò processit, ut, amissa integritate, foedis amoribus vacarent. Quo in flagitio, perierunt Verecundia, Honestas, & irreparabilis thesaurus Virginitatis; Castitasque voluptatum carnis moderatrix. Et quanquam fornicatio cum infideli sacrilegium non est, est tamen in eadem specie fornicatio grauior. Ut autem nulla voluptas maiorem post se trahit animi perturbationem, ita ingens breui anxietas orta est in animo puellæ. Quæ, ubi se prægnantem ac vterum ferre sensit, metu ac sollicitudine plena, id quàm primùm iuueni indicauit, consilium ab eo petens, & remedium; parata infantem antè occidere, quàm eum peperisset, nondum genitrix, & iam interfectrix. Ruborem enim aiebat, se ferre non posse; quamuis eum dudum iam perdidisset. *Est enim verecundia pudicitie comes, cuius societate castitas ipsa tutior est, ut ait S. Ambrosius.*

S. Ambr.
l. 1. c. 19.
de offic.

Vere-

Verecundia igitur & pudore amisso, tanquã excusso freno, etsi peccabat magnã licentia, tamen nolebat peccasse videri. Super hæc *& me miseram*, inquiebat, *in legem nostram graviter deliqui*; parentem hoc facinus meum ita *in me incitabit, si resciverit, ut me crudelissimis modis sit interfectorius, clam cruciandam, qua olim palam lapidanda fuissẽm*. Iuuenis, ut erat versipellis, atque ad fallendum ingeniosus, bono eam animo esse jubet, facili se negotio remedium inuenturum, aut rimam, qua elabatur. Certabat in vtriusque animo dæmon de via inveniendã. Feminae quid aliud occurrere poterat, quã ut arctè se constringens fætum immaturum suffocaret, aut tumen-tem vterum dissimularet; vel veneno pelleret, quod conceperat; aut editum in cloacã abijceret; vel fuga sibi consulere; aut nece sibi ipsi manuq; violenta illata pœnam meritam præueniret? Vel probior, vel nequior fuit iuuenis. *Si dixerit, inquit, tibi pater tuus, vel mater, quid est, filia, venter tuus intumescit, videris nobis concepisse? respondebis: Si concepi, nescio, hoc scio, quia virgo sum, & nondum virum cognovi*. Hæc respondebis, inquit, cetera meæ curæ relinquito; ego eos naribus traham, & probè efficiam, ut credant tibi,

sitq; honori maximo, pudicitiam perdidisse. Ita à se discedunt. Iuuenis, dum secum varias rationes exputat, hoc consilium inuenit. Nouerat cubile Iudæi, in ima parte domus esse, & vergere in plateam. Ad eius valuas, intempesta nocte, accedit, longiore arundine instructus. Ibi foramine modico reperto, arundinem ad dormientes intromittit, & velut per fistulam sibilans, verbaque infundens, hæc fatur: *O insti, & Deo dilecti* (proprijs nominibus eos exprimens) *gandete, ecce filia vestra virgo concepit filium, & ipse erit liberator populi vestri Israel.* His dictis, paulatim & sine strepitu, arundinem foras ad se retraxit. Voce tali, tam insolita, Iudæus expergefactus, uxorem quoque euigilauit: quam ita est allocutus: *O chara mea, non te excitauit quidquam? non audisti vocem cælo missam? Angelus adfuit. Vxore nihil se audisse affirmante; surgamus ait, & humi iacentes leuaueremus, vt & tu vocem illam audire merearis.* Hæc iuuenis, ad fenestram foris aurem applicans, omnia solertissimè excepit. Animatior ergo, illis aliquantulum orantibus, eadem, quæ priùs insurrauerat per canalè verba, repetiuit, & coronidis loco, adiecit: *Magnum debetis filia vestra honorem exhibere,*

magnam

magnam curam adhibere, & cum multa diligentia seruare puerum, de eius virgineo corpore nasciturum, ipse enim est Messias, quem expectatis. Dixit, & arundine silenter ad se reducta, risum continere non potuit, cum porrò audiret Hebræos coniuges inter se se mirè sibi, de spurio Messia gratulantes. Vbi paululum, ad cachinnum exonerandum, secessit, auscultatū denuo rediit, intellexitque, quàm libenter audierint, crediderintque, *se esse iustos, & Deo dilectos*; quanti que se fecerint, quòd ipsi essent parentes eius Virginis, quæ Messiam esset paritura. Et verò ludibrium subesse non potest, inquebant, cum vox eadem fuerit iterata; & non dormientibus, sed vigilantibus, & preces ad cœlum fundentibus audita. Denique hoc eos, vt plerumque nimis credulos, maximè fefellit, quia falli se non posse arbitrabantur. Nihil ea ampliùs nocte somni capiebant, horæ omnes nimis longæ videbantur; diem properare, singulis penè momentis temporis, optabant. Lux ubi vel crepera terris est reddita, citatam ad se filiam oculis metiuntur, & solito pinguiorem factam deprehendunt simillimamque prægianti. Tum seriò atque ex animi sententia fateri iubent, vnde illi vterus creuerit? Il-

la non diu responsum meditata, illico, vti à proco instructa erat, dixit, Virginem se esse illibatam, ceterùm si & mater sit, virtute id altiore factum esse debuisse. Huc ducit impudentia. *Erubescere debemus, & condemnare peccatum, non defendere,* ait S. Ambrosius ille officiorum magister, *quoniam pudore culpa minuitur, defensione cumulatur.* Cumulauit & hæc puella culpam apud mortales pariter ac immortales.

S. Ambr.
lib. de
Abel &
Cain.

V.
INFAMIS
ET MISER
EXITVS
VANITA-
TIS ET
IMPVRI-
TATIS.

Vidisses parentes, præ gaudij magnitudine, se non capientes. Et, quia magnæ lætitiæ animorum, non possunt premi, illico vicinis, vicini familiaribus, hi amicis suis dicunt, scribunt, narrant, & quæ ab Angelo manifestata, & quæ à filia Virgine modestissima modestissimèque intellecta fuissent. Ex rumore fama, è fama fit in omnibus plateis clamor, & ingens congratulatio omnium synagogarum. Concurritur vndique è pagis, castris, vrbibus, ad virginem videndam, salutandam, munerandam, quæ Messiam esset paritura; congeruntur dona, honores exhibentur. Sed nemo omnium suam personam meliùs egit, quàm puella, doctissimè simulans sanctitatem, & in sinum suum ridens, quòd, cùm lupanari debita esset, throno Salomonis

nis